

Dolorós informe

La Sala Atrium presenta una versió impactant i concentrada del 'Himmelweg' tràgic obra de Juan Mayorga

Què passaria si un voluntari de la Creu Roja internacional aconseguís entrar en un camp de concentració per denunciar la situació deplorable dels jueus que hi ha internats i es troba amb una salutació cordial d'un comandant alemany culte (convençut que Europa és la seva literatura universal), uns nens que juguen i es barallen per una baldufa o s'assisteix, de lluny, a una conversa íntima entre una jove parella? Doncs que, contrariat, caldrà redactar un informe favorable i desfer els rumors de trens que carreguen homes, dones i nens amb pijama de ratlles i que desapareixen (tant els trens com les persones). Què fa que tot sigui mentida si l'observador internacional no rep cap ni un avís d'advertència dels veïns del camp? Qui és més culpable de la situació, l'informador que és llec en veure la farsa o els mateixos jueus que no donen peu a imaginar res? I fins a quin punt la perversitat humana pot actuar amb tanta fredor per amagar un extermini en massa de jueus, gitanos o homosexuals de mig Europa? La sala Atrium planteja aquestes preguntes, fins al 15 de desembre, amb el *Himmelweg*, de Juan Mayorga.

El quadre que exposa el delegat de la Creu Roja en el seu informe és d'imatge de gran

angular. En canvi, la direcció de Raimon Molins planteja que tot succeeix en l'estret escenari de l'Atrium i que ho interpreten només tres actors (Guillem Gefeall, Patrícia Mendoza i el mateix Molins, que és el comandant nazi). En realitat, ells també donen veu i ànima als altres personatges però, enganyats per a l'escena plantejada com una operació de propaganda nazi més, esdevenen uns veritables titelles de la situació, es desdoblen gràcies a la manipulació de titelles. El joc és un bon reflex de la situació i una solució dramàtica que permet la seva viabilitat en les estretors (d'una intimitat indiscutible) de la sala.

Raimon Molins va experimentar, en el seu darrer espectacle (*Litoral*, 2013, Romea) els canvis d'ubicacions de l'epopeia del jove que busca on enterrar el seu pare. Ho va fer amb dos cubs que es transformaven amb eficàcia i màgia per possibilitar múltiples espais, unes localitzacions que també evocaven a escenes exteriors i llenguatge cinematogràfic. Molins ara aventura amb un text molt més pervers perquè amaga la crueltat en una acció molt educada aparentment, gens violenta, però que escup bilis per tots cantons. És fàcil imaginar que els universos de Molins i el de Mayorga coincidirien, tard o d'hora, perquè a

Bunraku

Raimon Molins és un director inquiet, amb ganes d'experimentar. Feia anys que volia fer una peça en la qual apareguessin els bunraku. Neix de la tradició japonesa i exigeix fins a tres manipuladors per donar vida a la fusta. A l'Atrium, els personatges els manipularan només un o dos actors. Si els manipuladors queden amagats, ara es podrà trobar una interessant connexió: es veurà com els manipulen l'alcalde del camp, així com l'observador i el comandant. Molt lúcid.

M

Molins, ara, s'aventura amb un text pervers perquè amaga la crueltat en una acció molt educada aparentment.

tots dos els agrada treballar amb un teatre que diu més per dins que per fora. Que sense voler adoctrinar dona elements per a la reflexió. Tant de caire personal com de tota la societat en general.

El cunyat perfecte

El dramaturg Juan Mayorga és el cunyat que tothom voldria tenir. Perquè és d'una tolerància inabastable. Sap escoltar, valorar els problemes. Posar-los en la taula d'operacions d'un espai escènic i anar eliminant tots aquells elements d'odi, por i rancúnia que genera el conflicte. Construeix amb una aparent senzillesa, amb un llenguatge net, que demana més modulació de la veu que no pas crit. La pugna es trasllada al cor de cada espectador: perquè amb una es-

CRÍTICA JORDI BORDES

Hi ha moltes maneres d'adaptar una novel·la per a la canalla. El més senzill és optar per la simplificació de llenguatge i deixar que l'aventura faci la resta, sovint acompanyat de cançons enganxifoses. Només que el petit lector reconegui la trama ja fa el fet. Afortunadament, hi ha altres cops que es tira de la imaginació (*Raspall*, de Pere Calders, a càrrec la companyia Nu) i s'aposta pel món surrealista sense por. També existeix la clau d'agafar els personatges i fer-los viure una història paral·lela (*La casa sota la sorra*, de Joaquim Carbó, amb els Egos Teatre) que s'atreveix amb el musical divertidament tronat. La proposta de Juan Carlos Martel també és molt vàlida. Perquè es convida,

Viatge juganer fins al fons del teatre

La Kompanyia experimenta amb els nens una adaptació literària en clau de joc escènic

sense fer-ho explícit, que els nens s'integrin com uns tripulants més del *Pequod*, a la caca de la balena blanca. Signen, criden, remen i pateixen l'embarcació d'una mar violenta. El capità Ahab és mig boig. També l'indi, de quasi dos metres, que té una caiguda al mar que serà premonitòria. Són uns personatges excèntrics, de parlar encryptat; l'un, amb unes imatges literàries elevades; l'altre, amb infinitius.

No es pot desvelar gens com arrenca la trama perquè trencaria l'encant. Només es pot anunciar que tots els actors representen sortir del pas, com poden. L'entrada a cada una de les escenes que es van visitant (des del bar fins al dormitori, l'església i el mateix vaixell) suposa un joc nou que els va

criptura blanca, en realitat, desperta monstres de tot humà. Autor sensible i intel·ligent, coneix de fa anys el teatre català, amb Belbel i Benet i Jornet de còmplices.

I és que Mayorga (Premio Nacional de Literatura Dramàtica)gasta una teatralitat que és compatible amb fer versions per al Teatro Clásico però que, alhora, respira una turbulència interior. Què passaria si un policia perseguís un pederasta i els fills el temessin pel mateix? Clau de *Hamelin*. O què ha de pensar el Floquet de Neu, fart que el creuïn per aconseguir una carambola genètica amb un altre primat albi. Algú va pensar que aquesta icona de Barcelona no va pensar mai que volia morir amb calma i sense tanta pressió i plor de la ciutat en pes? Sí, tot plegat un informe dolorós. *

Camí al cel

El text de Mayorga juga amb els eufemismes més enganyosos. Això ho fa més punyent, més cruel, sense necessitat d'espantar ni gota de sang.
CRISTINA SÁNCHEZ

empassant dins de la trama. És un remolí màgic, que els abdueix. Ara aquells espectadors que han deixat l'abric al vestíbul són mariners i també actors. Viuen la trama i s'identifiquen amb el joc.

Capítol a part mereix la il·lustració de Frederic Amat. Amb un traç gros, il·lustra els espais amb elements irrealistes però que conviuen molt bé amb els personatges esguerrats de la trama. L'atac de la balena se salva amb nota. La Kompanyia del Teatre Lliure disfruta en aquest joc de treure's el barret i esperonar el públic (només 30 privilegiats per sessió; les entrades estan a les acaballes!) perquè no abandoni mai el vaixell del drama. Al final, un mar de butaques els contempen. Catàrtic. *

MOBY DICK Kompanyia del Teatre Lliure

Autor: Herman Melville
Dramatúrgia: Marc Artigau
Direcció: Juan Carlos Martel
Imatges i espai escènic: Frederic Amat
Data i lloc: Dimecres 13 de novembre fins a l'1 de desembre, al Teatre Lliure de Montjuïc.

AGENDAD'AUTOR J.B.

Estirar el llenguatge amb música

El cicle Rapsodes al Born es tanca amb un recital que ajunta el poeta Josep Pedrals i el músic Xavi Lloses en aquesta estrena. *Eufèmica au Fènix* és una cerimònia en què els intèrprets estiren la música en el vers. És un recital concert on s'espren el verb poètic com una exaltació de la sonoritat. Lloses i Pedrals es capbussen en el significat fins que el significat explota. Es tracta d'un treball sobre la imminència emotiva i la sospita transcendental. El periodista cultural Joaquim Armengol ha ideat i organitzat aquest cicle.

EUFÈMICA AU FÈNIX Rapsodes al Born

Intèrprets: Josep Pedrals i Xavi Lloses
Lloc i dia: Born CC, diumenge (18h)

Els colors del tic-tac

Tot comença una tarda de dissabte, que promet ser molt divertida. Quatre personatges es troben per celebrar una festa d'aniversari. Fins aquí tot perfecte, però aviat comença una tempesta amb trons, llamps... i comencen a pensar que la tarda serà molt trista i avorrida perquè no hi haurà jocs, ni rialles, ni corredisses, però a un d'ells se li acut fer servir la imaginació. A poc a poc aprendran que poden passar la millor tarda de la seva vida amb les coses més senzilles (llanternes, daus, coixins, paraigües, cartes, pilotes...) i acaben jugant fins ben tard.

ELS COLORS DEL TIC-TAC Núria Serra Danza

Direcció: Núria Serra
Lloc i dia: Sala 2 del Club Capitol, del 16 al 24 de novembre (12.30h)

Secrets. Als pobles fronterers, el contraban forma part dels secrets familiars. TORB TEATRE

La humanitat, a l'obaga

El Tantarantana mostra una peça, arrelada a la realitat del Pirineu fronterer però que, com *Acorar*, sap extreure aquest localisme per fer un retrat universal. La companyia Torb Teatre ha fet una adaptació d'un thriller literari de l'escriptor Albert Villaró. Amb el mínim es convida a estar disposat a escoltar un relat. On ho hi ha el paisatge, la música fa l'esclat de colors. On no hi ha el repartiment de personatges, un narrador mostra el declivi d'un pagès en crisi que tempteja el contraban.

OBAGA Torb Teatre

Autor: Albert Villaró (dramatúrgia Aina Tur)
Direcció: Ester Nadal
Intèrprets: Joel Pla, Maria Bosom i Lluís Cartes
Lloc i dies: Teatre Tantarantana, fins al 24 de novembre

19
CULTURA
15.11.2013

L'UNIVERS DEL
PUTXINEL·LI
Institut del Teatre
i revista
Putxinel·li

El simposi *Putxinel·li, entre el mite, la tradició i la contemporaneïtat*, aplegarà una vintena d'experts provinents de diferents països mediterranis i del sud d'Europa que reflexionaran sobre aspectes relacionats amb els orígens, la vigència i el futur del personatge del putxinel·li. La divulgació del teatre de titelles, un dels temes centrals.

Lloc i dia: A l'Institut del Teatre, del dijous al dissabte.

Teatre